

Ministerie van Veiligheid en Justitie

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Minister van Veiligheid en Justitie

Directie Contraterrorisme

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/venj

Ons kenmerk

2043731

*Bij beantwoording de datum
en ons kenmerk vermelden.
Wilt u slechts één zaak in uw
brief behandelen.*

Datum 22 februari 2017

Onderwerp Antwoorden 3 sets Kamervragen inzake Jihadonderzoeker UvA

Hierbij bied ik u, mede namens de minister van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid en de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de
antwoorden aan op:

- de Kamervragen van de leden De Graaf en Beertema (PVV) over het bericht 'Jihadonderzoeker UvA uitte zelf steun voor strijders van IS', ingezonden op 18 januari aan minister VenJ en minister SZW (2017Z00562).
- de Kamervragen van de leden Rog en Van Toorenborg (CDA) over het bericht 'Jihadonderzoeker UvA uitte zelf steun voor strijders van IS', ingezonden op 18 januari aan minister SZW, minister OCW en minister VenJ (2017Z00660).
- de Kamervragen van het lid Marcouch (PvdA) over het bericht 'Jihadonderzoeker UvA uitte zelf steun voor strijders van IS' en over een onderzoek naar Europese vrouwen in IS-gebied, ingezonden op 19 januari aan minister OCW en minister VenJ (2017Z00567).

De Minister van Veiligheid en Justitie,

S.A. Blok

Antwoorden Kamervragen van de leden Rog en Van Toorenburg (beiden CDA) aan de ministers van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en van Veiligheid en Justitie over het bericht 'Jihadonderzoeker UvA uitte zelf steun voor strijders van IS' (ingezonden 18 januari 2017, nr. 2017Z00567)

Vraag 1:

Heeft u kennisgenomen van de berichtgeving in NRC Handelsblad over de verwantschap met de jihadistische strijd van een van de auteurs van het onderzoek 'Chatting about marriage with female migrants to Syria'?

Antwoord op vraag 1:

Ja.

Vraag 2:

Wat is uw reactie op de bevindingen van NRC Handelsblad dat deze junior onderzoekster van de Universiteit van Amsterdam (UvA) enkele schokkende uitingen op het internet heeft gedaan onder een pseudoniem, waaronder de teksten dat ze hoopt dat Syriërgangers een beloning in het paradijs wacht, jihadronselers snel worden bevrijd en Osama bin Laden wordt geprezen?

Antwoord op vraag 2:

De regering keurt de uitingen waar NRC Handelsblad over schrijft af. De UvA deelt deze mening en heeft bij de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap aangegeven expliciet afstand te doen van uitingen die de gewelddadige jihad ondersteunen, ook als deze gedaan zijn door haar medewerkers.

Vraag 3:

Deelt u de mening dat diegene die deze uitlatingen heeft gedaan openlijk sympathiseert met de gewelddadige jihad? Deelt u voorts de mening dat deze verheerlijking van geweld ook separaat strafbaar gesteld dient te worden?

Antwoord op vraag 3:

Op het moment dat uitingen aanzetten tot haat, discriminatie of geweld jegens andere bevolkingsgroepen of opruien tot geweld tegen het openbaar gezag of tot het plegen van een terroristisch misdrijf moet kunnen worden opgetreden. Dergelijke uitingen zijn dan ook strafbaar op grond van de artikelen 131 en 137d van het Wetboek van Strafrecht. Het is derhalve niet nodig om het strafrecht daartoe uit te breiden.

Vraag 4:

Kunt u bevestigen of het Openbaar Ministerie (OM) aanleiding ziet om strafrechtelijk onderzoek in te stellen naar diegene die deze teksten op het internet heeft geplaatst? Zo nee, waarom niet en bent u hiervoor bereid in gesprek te gaan met het OM, teneinde duidelijk te maken dat deze uitingen niet geaccepteerd mogen worden in onze rechtsstaat?

Zie antwoord op vraag 6.

Vraag 5:

Heeft u kennisgenomen van de reactie van de UvA? 2) Hoe beoordeelt u de onderzoeksmethodiek die in deze situatie is gehanteerd door de onderzoekers van de UvA?

Datum
22 februari 2017

Ons kenmerk
796319

Antwoord op vraag 5:

Uw vraag verwijst naar de reactie van prof. dr. Annelies Moors, de hoogleraar die betrokken was bij het betreffende onderzoek. De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap heeft kennis genomen van deze reactie en heeft geen oordeel over de onderzoeksmethodiek die door onderzoekers wordt gehanteerd. Dit is onderwerp van een wetenschappelijk debat dat vanuit het principe van academische vrijheid gevoerd moet kunnen worden. Het past een minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap niet om zich in een dergelijk debat te mengen. De academische vrijheid geeft wetenschappers de ruimte om elkaar voortdurend een spiegel voor te houden, elkaars werk kritisch te bezien en zo elkaar de maat te nemen. De UvA zal deze dialoog stimuleren over het betreffende onderzoek alsmede over dit type kwalitatief onderzoek in het algemeen en de methoden die daarvoor worden gebruikt door een commissie van externe deskundigen in te stellen die op deze vragen zal reflecteren.

Vraag 6:

Is bij het OM bekend wie de vrouw is van wie de UvA aangeeft dat dit de (enige) gesprekspartner was die wel duidelijk activistisch was en in 2013 is afgereisd naar Syrië? Is of wordt strafrechtelijk onderzoek naar haar verricht? Zo nee, waarom niet?

Antwoord op vraag 4 en 6:

Zoals uw Kamer weet doet de minister van Veiligheid en Justitie geen mededelingen over individuele (straf)zaken. Tegen elke onderkende uitreiziger wordt een strafrechtelijk onderzoek gestart.

Vraag 7:

Hoe beoordeelt u de reactie van de UvA dat "ons in de loop van het onderzoek niets gebleken van mogelijke vooringenomenheid van haar (de betreffende onderzoeker) kant" en "geen van de onderzoekers sympathiseert met de gewelddadige jihad"? Gaat u in gesprek met de UvA als inderdaad blijkt dat de junior onderzoekster onder een andere naam deze onacceptabele uitingen op het internet heeft geplaatst?

Antwoord op vraag 7:

Uw vraag verwijst naar de reactie van een van de senior onderzoekers die bij het onderzoek betrokken was. Onderzoekers moeten elkaar voortdurend scherp houden en elkaar kritisch beoordelen, zeker bij het soort verkennend kwalitatief onderzoek naar moeilijk benaderbare doelgroepen zoals ook door de onderzoekers van de UvA werd uitgevoerd. Zoals in antwoord op vraag 5 aangegeven, zullen de externe deskundigen een bijdrage leveren aan de discussie en reflectie op dit type onderzoek.

De junior onderzoekster is al enige tijd niet meer in dienst van de UvA. Zoals in het antwoord op vraag 2 is aangegeven, doet de UvA expliciet afstand van uitingen die de gewelddadige jihad ondersteunen, ook als deze gedaan zijn door

haar medewerkers. Er is geen aanleiding om nader met de UvA in gesprek te gaan.

**Minister van Veiligheid en
Justitie**
Directie Contraterrorisme

Hoger onderwijsinstellingen hebben een belangrijke taak in de bevordering van het maatschappelijk verantwoordelijkheidsbesef. In dit verband verwijst de regering ook naar het debat dat met uw Kamer is gevoerd over het wetsvoorstel Bescherming namen en graden hoger onderwijs, dat momenteel wordt behandeld door de Eerste Kamer. Instellingen kunnen verantwoordelijk gehouden worden voor uitingen die (buiten de academische vrijheid) gedaan zijn door een vertegenwoordiger wanneer de instelling daar geen afstand van neemt. De minister van onderwijs zal instellingen hier in dat geval op aanspreken. Gelet op het bovenstaande is dit niet aan de orde bij de UvA.

Datum
22 februari 2017

Ons kenmerk
796319

Vraag 8:

Op welke wijze heeft de betreffende onderzoekster "juist blijk gegeven van een kritische houding ten opzichte van het verzamelde materiaal", zoals de UvA beweert?

Antwoord op vraag 8:

Zoals in de antwoorden op vraag 5 en 7 aangegeven, kan alleen in een wetenschappelijk debat worden geoordeeld over de wijze waarop het dit type verkennend onderzoek naar moeilijke doelgroepen moet worden vormgegeven. Vanuit het principe van academische vrijheid hebben onderzoekers alle ruimte om elkaars onderzoek voortdurend kritisch te bezien.

Vraag 9:

In hoeverre kan de UvA zich, volgens u, verschuilen achter de verklaring dat zij geen uitspraken wensen te doen over het privéleven van hun onderzoekers, "zoals onder welke namen zij mogelijk online actief zijn"? Deelt u de mening dat dit een te terughoudende en gemakkelijke opstelling is, gelet op de teksten die mogelijk door de betreffende onderzoekster op het internet zijn geplaatst en waarvan de UvA in haar reactie ook niet expliciet afstand neemt?

Antwoord op vraag 9:

De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap deelt de mening niet dat de UvA zich zou verschuilen achter de verklaring dat zij geen uitspraken wenst te doen over het privéleven van onderzoekers. De UvA stelt zich ook niet onterecht terughoudend of gemakkelijk op in deze kwestie. Zie de antwoorden op vraag 2, 5 en 7.

1) 'Zuster Aicha: cyberjihadist én UvA-wetenschapper' en 'Jihadonderzoeker UvA uitte zelf steun voor IS-strijders'. NRC, 16 januari 2016.

2) <http://www.uva.nl/nieuws-agenda/nieuws/uva-nieuws/nieuws/nieuws/content/folder/2017/01/reactie-uva-op-artikel-nrc-handelsblad.html>

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen terzake van de leden De Graaf en Beertema (beiden PVV), ingezonden 18 januari 2017 (vraagnummer 2017Z00562)

Antwoorden kamervragen van het lid Marcouch (PvdA) aan de ministers van Veiligheid en Justitie en van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over een onderzoek naar Europese vrouwen in IS-gebied (ingezonden 19 januari 2017, nr. 2017Z00660)

Minister van Veiligheid en Justitie
Directie Contraterrorisme

Datum
22 februari 2017

Ons kenmerk
796319

Vraag 1:

Kent u de berichten 'Jihadonderzoeker UvA uitte zelf steun voor strijders van IS' en 'Aicha: cyberjihadist én wetenschapper' 1) en kent u het onderzoek 'Chatting about marriage with female migrants to Syria'? 2)

Antwoord op vraag 1:

Ja.

Vraag 2:

Kende u het genoemde onderzoek al voordat deze berichten daarover bekend werden? Zo ja, heeft het onderzoek uw meningsvorming over de rol van Nederlandse vrouwen in IS-gebied op enige wijze beïnvloed? Zo ja, op welke wijze?

Vraag 3:

Is het onderzoek van enige invloed geweest op uw beleid? Zijn de onderzoekers op enige andere wijze betrokken geweest bij uw beleid op het terrein van radicalisering, jihadisme of bestrijding van terrorisme? Zo ja, op welke wijze?

Antwoord op vraag 2 en 3:

Het onderzoek was het Kabinet, vooraf aan de berichtgeving hieromtrent, niet bekend en heeft geen invloed gehad op beleid. De onderzoekers in kwestie zijn niet betrokken bij ons beleid.

Vraag 4:

Is het genoemde onderzoek in rechtszaken gebruikt ter verdediging van vrouwen die uit IS-gebied naar Nederland terugkeerden? Zo ja, hoe vaak is dat gebeurd? Zo nee, acht u het mogelijk dat dit wel kan gaan gebeuren?

Vraag 5:

Deelt u de mening dat indien een onderzoek in een rechtszaal gebruikt wordt de rechter in de gelegenheid moet zijn de uitkomsten van dat onderzoek naar waarde te schatten? Zo ja, waarom deelt u die mening en acht u dat in dit geval mogelijk? Zo nee, waarom niet?

Vraag 6:

Deelt u de mening dat gezien wat er in beide berichten over het genoemde onderzoek wordt geschreven er op zijn minst onduidelijkheid kan bestaan over de conclusie dat een 'substantieel deel' van de vrouwen die zich bij IS hebben aangesloten geen interesse in deelname aan de gewelddadige jihad of het maken van propaganda daarvoor tonen? Zo ja, waarom deelt u die conclusie en wat zegt dat over de waarde van het onderzoek in een rechtszaak? Zo nee, waarom niet?

Antwoord op vraag 4, 5 en 6:

Het Openbaar Ministerie heeft aangegeven dat het geen kennis heeft van het gebruik van dit onderzoek door de verdediging in de rechtszaal. Het is aan de rechter om af te wegen hoeveel waarde het onderzoek in een rechtszaak heeft. Daar kan de minister van Veiligheid en Justitie niet over oordelen. Dat geldt niet alleen voor dit onderzoek, maar voor elk onderzoek dat door het Openbaar Ministerie of door de verdediging wordt voorgelegd in een rechtszaak.

Vraag 7:

Deelt u de mening van het openbaar ministerie (OM) dat de genoemde UvA-studie niet gebruikt zal worden in onderzoeken naar jihadgangers? Zo ja, waarom deelt u die mening van het OM? Zo nee, waarom deelt u die mening niet?

Antwoord op vraag 7:

Het is aan het Openbaar Ministerie om te af te wegen welke informatie wordt gebruikt bij onderzoeken naar jihadgangers.

Vraag 8:

Is het voor u op enige wijze verifieerbaar of de in het onderzoek genoemde 22 'private chattings' daadwerkelijk hebben plaatsgevonden en of dat daadwerkelijk Nederlandse vrouwen in IS-gebied betrof? Zo ja, op welke wijze?

Antwoord op vraag 8:

Nee, dat is voor het kabinet niet verifieerbaar.

Vraag 9:

Kunt de Kamer op de hoogte stellen van de uitkomsten van het onderzoek dat het bestuur van de UvA laat doen naar de in het onderzoek gebruikte methode?

Antwoord op vraag 9:

Zoals in antwoord op vragen van de leden van de CDA-fractie (2017Z00567) is aangegeven, bestaat binnen de academische wereld een voortdurend wetenschappelijk debat, ook over onderzoek en methode. Zo organiseert de UvA een reflectie van een commissie van externe deskundigen op het betreffende onderzoek alsmede over dit type kwalitatief onderzoek in het algemeen naar moeilijk benaderbare doelgroepen. Deze reflectie heeft ook tot doel het wetenschappelijk debat over dit type onderzoek te stimuleren. Het is niet de rol van de overheid om uw Kamer daar over te informeren.

1) NRC, 17 januari 2017

2) <http://aissr.uva.nl/news/content/2016/06/chatting-about-marriage-with-female-migrants-to-syria.html> respectievelijk
<http://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/1467-8322.12241/full>

Toelichting:

Deze vragen dienen ter aanvulling op eerdere vragen terzake van de leden De Graaf en Beertema (beiden PVV), ingezonden 18 januari 2017 (vraagnummer 2017Z00562), Rog en Van Toorenburg (beiden CDA), ingezonden 18 januari 2017 (vraagnummer 2017Z00567).

Antwoorden Kamervragen van de leden De Graaf en Beertema (beiden PVV) aan de ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, van Veiligheid en Justitie en van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over het bericht 'Jihadonderzoeker UvA uitte zelf steun voor IS-strijders'(ingezonden 18 januari 2017 , nr. 2017Z00562)

Minister van Veiligheid en Justitie
Directie Contraterrorisme

Datum
22 februari 2017

Ons kenmerk
796319

Vraag 1:

Bent u bekend met het bericht 'Jihadonderzoeker UvA uitte zelf steun voor IS-strijders'? 1)

Antwoord op vraag 1:

Ja.

Vraag 2:

Worden de uitkomsten van dit flutonderzoek gebruikt in strafzaken tegen Syriëgangers en zo ja, wat is de invloed er van?

Antwoord op vraag 2:

Het Openbaar Ministerie heeft aangegeven dat het geen kennis heeft van het gebruik van dit onderzoek door de verdediging in de rechtszaal.

Vraag 3:

Wat gaat u doen om dit soort anti-wetenschappelijk en jihadbevorderend misbruik van ons onderwijs een halt toe te roepen?

Antwoord op vraag 3:

Het is aan de academische gemeenschap om het wetenschappelijk karakter van onderzoek te beoordelen en te kwalificeren. De academische vrijheid is een groot goed. Het is daarom van belang dat we een zelfkritische academische gemeenschap met ruimte voor diversiteit hebben. Het is goed dat er debat is over en binnen de wetenschap. De regering is niet voornemens om zich in dit debat te mengen.

Tegelijkertijd zijn er fundamentele grenzen. Ten aanzien van het onderwijs is in het kader van het wetsvoorstel Bescherming namen en graden, dat momenteel wordt behandeld door de Eerste Kamer, aangegeven dat hoger onderwijsinstellingen een belangrijke taak hebben ten aanzien van het bevorderen van het maatschappelijk verantwoordelijkheidsbesef. Instellingen hebben grote vrijheid in de manier waarop zij deze taak invullen. Dit wetsvoorstel voorziet er in dat maatregelen tegen een instelling voor hoger onderwijs kunnen worden genomen indien onmiskenbaar inbreuk wordt gemaakt op deze verplichting. Dat is hier niet aan de orde. Hiervan is sprake indien de instelling of een vertegenwoordiger van de instelling discriminatoire uitingen doet. Ook bij extreme uitwassen die ingaan tegen de democratische rechtsstaat, bijvoorbeeld bij het oproepen tot de gewapende jihad, kan worden ingegrepen.

Vraag 4:

Bent u bereid geen enkele Syriëganger meer op Nederlandse bodem toe te laten en uitreizigers vooral niet te belemmeren? Zo nee, waarom niet?

Antwoord op vraag 4:

Naar alle onderkende uitreizigers die zich aangesloten hebben bij een terroristische strijdgroepering, wordt strafrechtelijk onderzoek gedaan, daarnaast kunnen uitreizigers onderwerp zijn van inlichtingenmatig onderzoek. Elke onderkende terugkeerder wordt bij terugkeer voor verhoor aangehouden en het Openbaar Ministerie gaat, waar opportuun, over tot strafvervolging. Politie en AIVD maken bij onderkende terugkeerders een inschatting van de dreiging, houden hen daar waar mogelijk en noodzakelijk scherp in beeld en zijn alert.

In sommige gevallen kan het wenselijk zijn dat terugkeer naar Nederland wordt voorkomen. Ten aanzien van uitreizigers met een dubbele nationaliteit is op dinsdag 7 februari jl. een wetsvoorstel (Intrekken Nederlandschap in het belang van de nationale veiligheid, TK 34.356 (R2064)) in de Eerste Kamer aangenomen dat intrekking van het Nederlandschap en tegelijkertijd tot ongewenst vreemdeling verklaren mogelijk maakt in het belang van de nationale veiligheid.

Daarbij is en blijft het kabinet van mening dat bij personen, ten aanzien van wie het gegronde vermoeden bestaat dat zij naar Syrië en Irak zullen uitreizen met de intentie om zich aan te sluiten bij een terroristische organisatie, het uitreizen moet worden verhinderd. Er is een reële kans dat een uitreiziger in een jihadistisch strijdgebied doorradicaliseert, getraind wordt en geweldservaring opdoet. Uitreizigers kunnen worden ingezet voor terroristische acties tegen of in het Westen. Dit wil het kabinet voorkomen door uitreis naar deze strijdgebieden tegen te gaan. Er bestaat bovendien een internationale verplichting om te voorkomen dat uitreizigers kunnen reizen naar een dergelijk strijdgebied.

1) <https://www.nrc.nl/nieuws/2017/01/16/jihadonderzoeker-uva-uitte-zelf-steun-voor-is-strijders-6242111-a1541542>

**Minister van Veiligheid en
Justitie**
Directie Contraterrorisme

Datum
22 februari 2017

Ons kenmerk
796319